Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2008 m. liepos 18 d. Nr. 27 (809)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

„Lituanicos“ sparnai nešė žinią apie laisvą Lietuvą

Svajonė pakilti į erdvę, pažvelgti į Žemę iš plieno paukščio skrydžio vienijo daugelį dvidešimtojo amžiaus jaunų žmonių. Ne išimtis buvo ir lietuviai. Jų įnašas į aviacijos progresą pelnytai minimas šios technikos šakos pasaulinėje istorijoje. Milžiniška paskata jaunam žmogui tapo didvyriška Stepono Dariaus ir Stasio Girėno auka ant Tėvynės garbės aukuro.

Liepos 13 d. Lenkijoje, Myslibužo apylinkėje, Pščelniko kaimo miške, transatlantinių lietuvių lakūnų žūties vietoje, 1936 m. architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio suprojektuotame memoriale, lietuvių lakūnų S.Dariaus ir S.Girėno 75-ąsias žygdarbio metines paminėti atvyko Lietuvos ir Lenkijos prezidentai, abiejų valstybių valdžios ir kariuomenės, diplomatinio korpuso atstovai, Myslibužo bei Kauno miesto ir rajono savivaldybių merai bei visuomeninių ir jaunimo organizacijų nariai. Susirinkusiuosius apmąstymo akimirkoms ir maldai pakvietė Lenkijos bei Lietuvos dvasininkai. Skambėjo Lietuvos ir Lenkijos valstybiniai himnai.

Apie transatlantinių lakūnų žygdarbio reikšmę kalbėjo Lenkijos Respublikos prezidentas Lechas Kačinskis: „Minime žūties metines tokių žmonių, kurie ėmėsi neįsivaizduojamo sunkumo uždavinio. Jie parodė savo narsą tam, kad jų tėvynė taptų garsesnė ir jie pasiekė savo tikslą.“

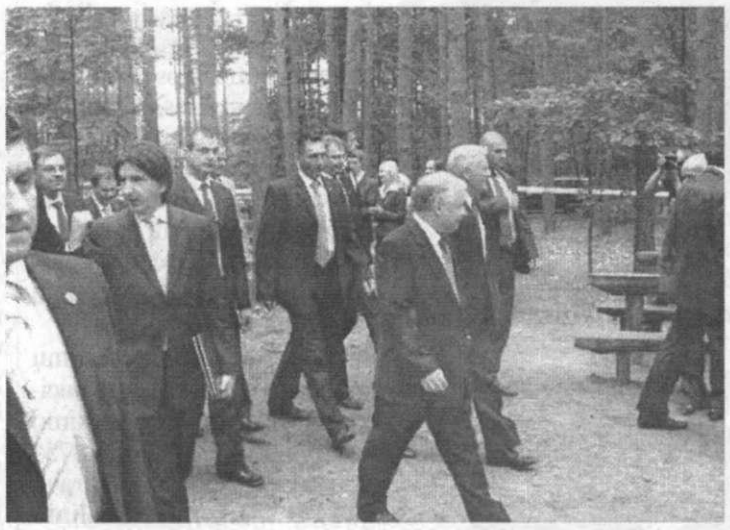

Lenkijos Prezidentas L.Kačinskis ir Lietuvos Prezidentas V.Adamkus atvyko pagerbti transatlantinių lakūnų S.Dariaus ir S.Girėno atminimą

Prie S.Dariaus ir S.Girėno atminimui skirto paminklo lietuviai dailininkai – plenero „Laisvės ikarai“ dalyviai: vadovas G.Vaičys, M.Jankus, G.Skarbulienė, R.Skatikaitė ir S.Prancuitis

Dviejų tautų – lietuvių ir lenkų bedradarbiavimo svarbą pabrėžė Myslibužo miesto ir valsčiaus burmistras Lešekas Vieruckis.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus

LK Karinių oro pajėgų delegacija: KOP vadas plk. ltn. V. Raklevičius, KOP karo kapelionas kpt. V.Veilentas ir KOP OGB kpt. S.Sendzikas, padeda gėlių lakūnų žūties vietoje

sakė: „Šiais metais minime skaudų, tačiau labai prasmingą ir garbingą, įvykį – Lietuvos sūnų didvyrišką žygį, kuriam lakūnus įkvėpė stipresnė nei gyvenimas Jų meilė Tėvynei, ir kuris simbolizuoja žmogaus sielos troškimą pasauliui atverti naujus horizontus. Mūsų legendiniai lakūnai, prieš 75-erius metus perskridę Atlantą, pasiekė antrąjį to meto skrydžio be nusileidimų rezultatą pasaulyje ir visiems laikams stojo į garbingas aviacijos istorijos gretas, kartu su pirmuoju Atlanto vandenyno nugalėtoju Čarlzu Lindbergu ir kitais narsiausiais bei žinomiausiais lakūnais. Jie metė drąsų iššūkį visiems skeptikams, dangui ir audros debesims. Steponas Darius ir Stasys Girėnas „Lituanicos“ sparnais nešė pasauliui žinią apie laisvą Lietuvą. Be galo prasminga, kad lakūnų didvyrių žūties dieną – liepos 17-ąją – minime ir Pasaulio lietuvių vienybės dieną. 1933-iųjų metų vasarą skrydis iš Niujorko į Kauną, nors ir baigėsi tragiškai, sutelkė lietuvių tautą ir įkvėpė tikėjimą savo tautos jėgomis. Jie atidarė pirmąją oro liniją – nutiesė tiltą veždami pirmąją transatlantinę oro pašto siuntą, kurioje buvo artimiesiems ir draugams Lietuvoje adresuoti Amerikoje gyvenančių lietuvių laiškai.

Šiandien noriu aiškiai pasakyti, kad lietuvių lakūnų patirta katastrofa nutiesė ir simbolinius bendradarbiavimo tiltus tarp Lenkijos ir Lietuvos žmonių.

(keliama į 2 psl.)

Rugpjūčio 2 d. (šeštadienį) Ariogaloje, Dubysos slėnyje, įvyks tradicinis buvusių tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydis „Su Lietuva širdy“.

9–10 val. dalyvių atvykimas, transporto statymas pažymėtose vietose, registracija. Sąskrydžio dalyviai renkasi prie Ariogalos bažnyčios, formuojama šventinė kolona.

10 val. Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų orkestro programa.

11 val. šventinė eisena į Ariogalos Dubysos slėnį.

12 val. šventės „Su Lietuva širdy“ atidarymas.

12.30 val. šv. Mišias už Tėvynę aukos Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

13.30 val. buvusių tremtinių ir politinių kalinių jungtinio choro koncertas; Lietuvos Prezidento, Seimo ir Vyriausybės atstovų sveikinimo žodžiai.

15 val. pokalbiai „į kamerą“ su Lietuvos buvusiais tremtiniais, politiniais kaliniais ir Laisvės kovų dalyviais.

17 val. „Baltijos kelio“ akimirkos.

17.30 val. NATO lėktuvų skrydis.

17.35 val. Lietuvos folkloro ansamblių, vokalinės, dainuojamosios poezijos, kolektyvų bei pavienių atlikėjų pasirodymai.

21.45 val. diskoteka jaunimui.

24 val. šventės pabaiga.

Posėdžiavo valdybos

Liepos 13 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) būstinėje įvyko LPKTS valdybos posėdis.

LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė perskaitė LPKTS valdybos darbo ataskaitą. Ji priminė, kad praėjusiuose valdybos ir tarybos posėdžiuose buvo išrinkti: LPKTS valdybos pirmininkė – Jūratė Marcinkevičienė, valdybos pirmininkės pavaduotoja – Dalia Maciukevičienė, LPKTS pirmininko pavaduotojai – Gediminas Uogintas, Vidmantas Palujanskas ir Dalija Karkienė, atsakingoji sekretorė – Ona Tamošaitienė, LPKTS tarybos pirmininku išrinktas Edvardas Stončikas, tarybos pirmininko pavaduotojai – Algirdas Blažys ir Birutė Kažemėkaitė.

Posėdyje valdyba svarstė Finansų komiteto siūlymus. Valdyba buvo informuota, kad LPKTS Ignalinos filialo susirinkime pirmininku išrinktas Jonas Sarulis.

(keliama į 3 psl.)

„Lituanicos“ sparnai nešė žinią apie laisvą Lietuvą

(*atkelta iš 1 psl.*)

Čia, Myslibuže ir Pščelnike, regime vieną gražiausių pavyzdžių, kaip bendromis jėgomis galima įprasminti ir prižiūrėti Lietuvai svarbias vietas. Jau po poros dienų minėsime ir kitą bendrą Lietuvos ir Lenkijos istorijos datą – Žalgirio mūšio metines. Nuoširdžiai linkiu, kad ši simboliška lietuvių ir lenkų tautų vienybės diena šiandien visiems primintų ir liudytų, kokie stiprūs ir gebantys atsilaikyti prieš visus išorės priešus galime būti veikdami išvien ir bendrai gindami mūsų šalių interesus. Prisimindamas šiuos du istorinius įvykius, tvirtai tikiu, kad Lietuva ir Lenkija toliau ties bei stiprins tarpusavio tiltus – žmogiškuosius ir kultūrinius, energetinius ir ekonominius, politinius ir visuomeninius. Kitais metais Lietuva minės savo Vardo paminėjimo 1000-metį. Tikiuosi, kad, atidavę deramą pagarbą mūsų santykių istorijai ir mokydamiesi iš gražiausių kaimyniškos santarvės pavyzdžių, sugebėsime atverti dar platesnius horizontus dvišalių santykių plėtrai. Nuoširdžiai linkiu mūsų šalių jaunimui semtis jėgų iš garbingų bendros istorijos pavyzdžių ir savo kelią grįsti vertybėmis bei idealais, kurie stiprino Lietuvos ir Lenkijos didvyrius ir suteikė valios bei ryžto darbams, dėl kurių prieš juos šiandien žemai lenkiame galvas.“

Išreikšdami pagarbą lietuvių lakūnų atminimui Lenkijos ir Lietuvos Prezidentai memoriale padėjo gėlių vainikus. Nuaidėjo Lietuvos kariuomenės Garbės kuopos dedikacinės salvės. Tradicinio tarptautinio bėgimo „Kaunas–Soldinas“ nariai atnešė žemės saują iš S.Dariaus ir S.Girėno tėviškių. Bėgime dalyvavo ir Kauno jungtinis sveikuolių klubas, iš kurių trys bėgikai – LPKTS Kauno filialo nariai.

Už lietuvių tautos didvyrių S.Dariaus ir S.Girėno atminimo puoselėjimą LR prezidento dekretu nusipelnę Lenkijos piliečiai buvo apdovanoti ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu bei LR susisiekimo ministro įsakymu – S.Dariaus ir S.Girėno medaliu. Iškilmių metu taip pat įteikti Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lenkijos vyriausybės garbės Aukso ir Sidabro ženklai bei diplomai.

Memoriale skambėjo Kauno ir Myslibužo S.Dariaus ir S.Girėno gimnazijų moksleivių sukurtos eilės, Punsko licėjaus moksleivių atliekamos lietuviškos tautinės dainos.

LR Prezidentas ir šventėje dalyvavusieji maloniai buvo priimti ir netoliese įkurtame Stasio Dariaus ir Stepono Girėno muziejuje, veikiančiame nuo 1990 metų.

S.Dariaus ir S.Girėno žūties vietoje LK Karinių oro pajėgų karininkai, Lietuvos gynybos atašė plk. R.Žibas ir Kauno rajono meras V.Makūnas

Kauno S.Dariaus ir S.Girėno gimnazijos moksleiviai ir direktoriaus pavaduotoja D.Bertašienė už nuoširdų priėmimą padėkojo Myslibužo burmistrui

Tarptautinio jaunimo sąskrydžio „Lituanika-75“ dalyviai – lietuvaičiai iš įvairių šalių

Medinėje klėtelėje Vytauto Didžiojo karo muziejaus Karybos skyriaus vedėjos Dalės Naujalienės įrengta ir vis atnaujinama muziejaus ekspozicija, globojama LK karinių oro pajėgų, Vytauto Didžiojo karo muziejaus bei Lenkijos lietuvių draugijos.

Myslibužo miestelyje, S.Dariaus ir S.Girėno skverelyje, atvykęs su lydinčiąja delegacija Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus ir Lenkijos Prezidento kanceliarijos viceministras Anrejus Duda atidengė varėniškio skulptoriaus Kęstučio Lanausko įspūdingai iškaltą monumentą, simbolizuojantį tarpkontinentinį lietuvių lakūnų skrydį, visatos stichiją ir įvykusią tragediją. Šį S.Dariaus ir S.Girėno atminimo paminklą Myslibužui padovanojo Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

Lietuvos Prezidentas ir delegacijos nariai taip pat aplankė viduramžių šv. Gertrūdos koplytėlę, kurioje po žūties buvo pašarvoti transatlantiniai Lietuvos lakūnai. Čia buvo atidaryta istorinių nuotraukų ir tapybos darbų, kuriuos plenero, inicijuoto Lietuvos ambasados Lenkijoje, metu sukūrė lenkų ir lietuvių dailininkai, paroda. „Galime pasidžiaugti, kad šis pleneras, kurį skyrėmė Dariaus ir Girėno atminimui ir pavadinome „Laisvės ikarai“, – ne paskutinis. Tradiciškai su lenkų dailininkais susitiksime ir dirbsime kas dvejus metus,“ – sakė plenero vadovas kaunietis dailininkas Gintautas Vaičys.

Rengiantis transatlantinių lakūnų – lietuvių tautos didvyrių 75-ųjų žūties metinių paminėjimui kūrybiniais darbais ir išmone neatsiliko lietuvių ir lenkų jaunimas. Įgyvendindami bendrą edukacinį projektą Kauno ir Myslibužo S.Dariaus ir S.Girėno gimnazijų moksleiviai, vadovaujami kauniečių – gimnazijos direktorės pavaduotojos Dalios Bertašienės ir muzikos mokytojos Editos Snarskaitės, eksponavo piešinių parodą, pastatė eilę tautinių šokių, išmoko pačių moksleivių kūrybos eilių. Bendro moksleivių darbo rezultatu myslibužiečiai ir miestelio svečiai galėjo pasidžiaugti koncerto metu.

Lietuvos tautinių mažumų ir išeivijos departamento inicijuotoje Tarptautinio jaunimo sąskrydžio „Lituanika-75“ stovykloje, kurią kuravo NATO daugianacionalinio Šiaurės Rytų korpuso štabo karininkas mjr. Aleksandras Petrulis, bendravo, sprendė kūrybines, istorines ir intelektualines užduotis per 40 jaunųjų lietuvaičių – vyresniųjų klasių mokinių ir studentų, atvykusių iš Lietuvos, Ukrainos, Baltarusijos, Estijos, Rusijos, Vokietijos ir Lenkijos. Akademinio jaunimo organizacijos „Geopolis“ vadovai Žygimantas Vaičiūnas ir Justė Tolvaišaitė pažymėjo, kad stovyklautojai S.Dariaus ir S.Girėno žūties vietoje susirinko norėdami dar kartą pasakyti, kad yra lietuviai. Iš skirtingų šalių susirinkęs jaunimas be kliūčių kalba lietuviškai, žavi geografijos ir istorijos žiniomis apie Lietuvą. Jie – mūsų šalies ambasadoriai, skleidžiantys žinias apie Lietuvą pasauliui, mobilizuojantys jaunąją kartą, istorinių vingių nublokštą svetur.

LR Prezidentas Valdas Adamkus S.Dariaus ir S.Girėno skverelyje nuoširdžiai bendravo su šiuo jaunimu pabrėždamas tautų bendradarbiavimo ir užsibrėžtų tikslų įgyvendinimo svarbą.

Iškilmių dalyviai, Myslibužo gyventojai ir svečiai turėjo galimybę pasigėrėti LK Garbės sargybos kuopos karių defile programa bei Karinių oro pajėgų orkestro atliekamomis melodijomis.

Vėliau LR Prezidentas Ščecino katedroje atidengė S.Dariaus ir S.Girėno atminimo lentą ir klausėsi vargonų muzikos koncerto.

Tikėkime, kad lietuvių tautos didvyrių – S.Dariaus ir S.Girėno vardai ir jų atminimo puoselėjimas jaunąją kartą vis giliau įkvėps naujiems prasmingiems žygiams, darbams, kūrybai, pasididžiavimui savo tauta.

Dalia MACIUKEVIČIENĖ
Autorės nuotr.

Utenos valdžia nenori paminklo partizanams

Stringa paminklo statyba Vytauto apygardos partizanams Utenoje. Šis teiginys Lietuvoje turbūt jau nieko nebegali stebinti: regis, nebuvo nė vieno paprasto ir nekonfliktinio atvejo, kai vykdant užsibrėžtą tikslą – apskrities centre pastatyti paminklą partizanų apy-gardai, reikėdavo priimti sprendimus ir atlikti darbą. Paprastai įstatymo įpareigoti apskričių centrai, turintys savivaldos teises, daro viską, kad paminklo partizanams nebūtų. Taip į “pašalius” buvo nukišti paminklai Algimanto ir Didžiosios Kovos apygardų partizanams pagerbti.

Suprantama, kai šitaip elgiasi Rusijos Federacijos valdžia: ji stengiasi kuo toliau nuo miesto erdvės nutolinti paminklus komunistinio režimo aukoms ir padaryti juos “nematomus”, nes pati bijo atsimerkti, pamatyti ir prisipažinti. Kaip buvusios SSRS teisių ir pareigų paveldėtoja, Rusija stengiasi išvengti atsakomybės už nusikaltimus žmogiškumui, tačiau ko gi baiminasi Lietuvos savivaldai?

Šiuo metu yra pastatyti šeši partizanų apygardų paminklai. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) Memorialinio meno ir ekspertizės skyriaus birželio mėnesio duomenimis, jau pastatyti paminklai Algimanto apygardos partizanams Troškūnuose, Anykš-čių r. (1997 m.); Didžiosios Kovos apygardai Gelvonuose, Širvintų r. (1998 m.); Tauro apygardai Marijampolėje; Žemaičių apygardai Telšiuose; Vyčio apygardai Vadokliuose, Panevėžio r.; Prisikėlimo apygardai Šeduvoje, Radviliškio rajone Kęstučio apygardai paminklas pagamintas, tačiau dar nesutvarkyta Tauragės paminklinė aikštė ir paminklas aikštėje nepastatytas.

Šiemet įvykdytas konkursas Vytauto partizanų apygardos paminklui statyti Utenoje. Nutarta, kad labiausiai tinkamas įamžinimas būtų konkurso antros vietos laimėtojo Vidmanto Gyliko „Aukuras“. V.Gylikas jau ėmėsi darbo.

(*keliama į 4 psl.*)

Posėdžiavo valdybos

(atkelta iš 1 psl.)

Petras Musteikis iškėlė klausimą dėl naujų LKPTS atstovų Jungtinėje taryboje. Nutarta, kad Jungtinėje taryboje LPKTS atstovaus: Petras Musteikis, Gediminas Uogintas, Juozas Stanėnas ir Vincė Vaidevutė Margevičienė

Šiais metais jau įvyko LPKTS darbo plane numatyti renginiai: Kalniškės mūšio minėjimas, LPKTS jaunesniosios kartos sąskrydis Raudondvaryje, dainų ir poezijos šventė „Leiskit į Tėvynę" Tauragėje, 1948 m. didžiojo trėmimo 60-ųjų metinių minėjimai visoje Lietuvoje, Gedulo ir vilties dienos, Valstybės dienos minėjimas. Valdyba dėkoja visiems renginių organizatoriams ir dalyviams.

Šiais metais dar bus surengtos dvi apžvalginės kelionės partizanų takais po Kęstučio iš Didžiosios Kovos partizanų apygardas. Data ir maršrutai dar tikslinami.

Į posėdį buvo pakviesti rugpjūčio 2 dieną Ariogaloje įvyksiančio buvusių tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydžio „Su Lietuva širdy" organizatorius Vytautas Kokšta, režisierė Violeta Visockienė ir dailininkė Rimutė Skučienė. Jie pristatė galutinį sąskrydžio scenarijų, išklausė valdybos narių pasiūlymų ir pastabų. Seimo narys dr. Povilas Jakučionis pasiūlė sąskrydyje nevartoti alkoholinių gėrimų.

Posėdyje buvo tariamasi dėl LPKTS 20-mečio minėjimo. Kviestinė konferencija įvyks rugpjūčio 30 dieną Kauno įgulos karininkų ramovėje.

Paminklų albumo sudarytojas Jonas Lukšė valdybą supažindino su jau parengta būsimo albumo dalimi, išdėstė, ko trūksta, kad knyga būtų parengta. Albumo parengimas užtruko dėl informacijos stygiaus, nes ne visi LPKTS filialai pristatė reikiamą medžiagą.

Seimo narė Vincė Vaidevutė Margevičienė informavo, kad liepos 21–22 dienomis Druskininkuose susirinks visos Lietuvos Tremties ir rezistencijos muziejų vadovai ir svarstys muziejų išlikimo klausimą, taip pat tarsis dėl Tremties ir rezistencijos muziejų asociacijos įkūrimo. Kauno miesto muziejaus Tremties ir rezistencijos skyriaus vadovas Darius Juodis iškėlė eksponatų priklausomumo klausimą – saugiausia eksponatus būtų perduoti valstybės globon.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša kalbėjo dėl Kaune numatomo statyti paminklo partizanų Motinoms – iki šiol nėra aiški paminklo pastatymo vieta ir statytojas.

* * *

Tą pačią dieną įvyko ir TS-LKD politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (PKTF) valdybos posėdis.

Politines aktualijas aptarė Seimo narys dr. Povilas Jakučionis. Jis pastebėjo, kad vis nesutvarkoma Lukiškių aikštė, kad rezervininkų ir liustracijos įstatymai iki naujų Seimo rinkimų tikriausiai jau nebebus svarstomi, kad dėl kariuomenės transformavimo nebeliks šauktinių kariuomenės, jaunimas nebemokės elgtis su ginklu. Dėl okupacijos žalos atlyginimo P.Jakučionis siūlo nenuleisti rankų ir asmeniškai kreiptis į teismą, jis pateikė pavyzdį – sušaudytųjų Katynėje giminės asmeniškai kreipėsi į teismą ir jų ieškiniai buvo priimti.

TS-LKD PKTF pirmininkė Seimo narė V. V. Margevičienė pasidžiaugė, kad Seimo rinkimuose net šešiose vienmandatėse apygardose savo kandidatūras iškėlė LPKTS nariai: Jonas Cimbolaitis, Birutė Kažemėkaitė, Edvardas Stončikas, prof. Vida Marija Čigriejienė, Vincė Vaidevutė Margevičienė ir prof. Arimantas Dumčius.

Net 20 buvusių tremtinių atstovų TS-LKD sąraše: Vincė Vaidevutė Margevičienė, Vida Marija Čigriejienė, Petras Musteikis, Birutė Kažemėkaitė, Juozas Stanėnas, Edvardas Stončikas, Arimantas Dumčius, Arimantas Dragūnevičius, Vilhelmas Haase, Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė, Jonas Cimbolaitis, Petras Grecevičius, Aldona Dobrovolskienė, Gvidas Rutkauskas, Antanas Stankus, Juozas Savickas, Raimondas Pankevičius, Gėlytė Treikauskienė, Zinaida Marmokienė, Ona Pilkauskienė.

TS-LKD PKTF valdybos pirmininkas Algirdas Blažys siūlė aiškinti rinkėjams sąrašo reitingavimo svarbą.

„Tremtinio" inf.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį"

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mėn. – 5,60 Lt, 3 mėn. – 16,80 Lt.

„Tremtinys" išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata "Lietuvos pašte"priimama iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Įvykiai, komentarai

Ieško, ko nepametę

Į Rusijos pradėtą neregėtą propagandinį puolimą prieš Lietuvą, kaltinamą vos ne kaip keliančią grėsmę ne tik Europos, bet pasaulio (!) saugumui, savo trigrašius kaišioti ėmė ir pasaulio žydų organizacijos ir net Lietuvos žydai. Imtas eskaluoti išsigalvojimas, kad Lietuvos valdžia ir Generalinė prokuratūra ėmė persekioti žydų „partizanus-antifašistus". Taip vadinami sovietinio NKVD išmesti vadinamieji partizanai, kurie karo metais ne tiek kovojo su vokiečiais, kiek plėšė ir žudė lietuvių „buržuazinius nacionalistus". Beje, taip dabar Maskvoje nacionalistais ir fašistais vadinami kone visi lietuviai. Tačiau labiau stebina ne buvusios imperijos propagandiniai paistalai. Štai Lietuvos žydų bendruomenės vykdomasis direktorius Simonas Gurevičius savo organizacijos vardu pasiuntė laišką Prezidentui, Seimo pirmininkui, premjerui ir generaliniam prokurorui, teigiantį, kad Lietuvos prokurorai persekioja „žydų antinacinio pasipriešinimo" dalyvius. S. Gurevičius aiškina, kad Lietuvoje kurstoma ir bandoma sudaryti nepalankią nuomonę apie žydus apskritai. „Lietuvos prokurorai nesiliauja persekioti žydų partizanus antifašistus, o masinės informacijos priemonės tiesiog mirga nuo vien žydiškų pa-vardžių – Icchakas Aradas, Fania Brancorskaja, Rachel Margolis. Visa tai leidžia tvirtinti, kad imamasi žingsnių formuoti Lietuvos visuomenės nuomonę apie tai, kad už sovie-tinio totalitarinio režimo nu-sikaltimus atsakingi pirmiau-siai žydai." Dar daugiau, Lietuvos žydų bendruomenės vykdomasis direktorius S. Gurevičius pažymėjo, jog Lietuvos žydai savo pareiga laiko būtinybę pareikšti, kad hitlerinės okupacijos metais naciai kartu su vietiniais pagalbininkais sunaikino beveik visus Lietuvos žydus, o per 18 nepriklausomybės metų nebuvo nubaustas nė vienas nacių talkininkas. Tai, aišku, nieko nauja. Dar visai neseniai Maskvoje lankęsis lietuvių tautos niekintojas ir šmeižikas Efraimas Zurofas, rusų imperininkams ir sovietų sąjungos atkūrimo šlovintojams audringai plojant, skaitė pranešimą, kuriame teigė, jog Holokaustą sugalvojo ir vykdė ne Vokietijos naciai, o lietuviai...

Šis eilinis triukšmas dėl „skriaudžiamų" žydų vėl kilo po to, kai Lietuvos Seimo narys Rytas Kupčinskas pareiškė, kad Izraelis nuo Lietuvos teisėsaugos mielai priglaudė žydų tautybės enkavėdistus ir panašius, vykdžiusius mūsų tautos genocidą. Vadinamuosius žydų gynėjus ypač suerzino tai, kad Lietuvos generalinė prokuratūra ėmė tirti buvusio Holokausto muziejaus „Jad Vašem" direktoriaus Icchako Arado veiklą sovietų baudžiamuosiuose būriuose naikinant lietuvių patriotus. Bet dar labiau supykdė faktas, kad gegužės pabaigoje į Generalinę prokuratūrą buvo iškviesta apklausai Vilniaus žydų instituto bibliotekininkė Fania Brancovskaja, kuri, kaip sovietinių „partizanų" būrio narė, galėjo papasakoti, kad 1944 m. sausį tas sovietinis „otriadas" užpuolė Kaniūkų kaimą ir nužudė 38 to kaimo gyventojus lietuvius, bandžiusius ginti kaimą nuo įsibrovusių plėšikų ir NKVD galvažudžių. Esą taip Lietuvos prokurorai nori susidoroti su pagyvenusia moterimi – antifašiste. Visai nesvarbu, kad atsakydamas į tokius kaltinimus Generalinės prokuratūros specialiųjų tyrimų prokuroras Rimantas Valentukevičius paaiškino, kad niekas tos pagyvenusios Brancovskajos nepersekioja, jokios bylos jai neužvedė, o visi panašūs aiškinimai yra politinės spekuliacijos.

Bet ir to dar maža. Tarptautinėje žydų spaudoje, ypač Amerikoje, vėl padaugėjo antilietuviškų išpuolių. JAV žydų komiteto tarptautinių žydų reikalų direktorius rabinas Andrev Bakeris JAV žydų dienraštyje „Forwards" užsipuolė net Europos Sąjungą, kad ji suteikė Vilniui kultūros sostinės statusą. Pasirodo, Lietuva to neverta, nes užmiršta ir klastoja savo žydų istoriją bei paveldą, nekovoja su antisemitizmu. Nesvarbu, kad aukščiausieji Lietuvos valdžios pareigūnai lankstėsi prieš barzdotus žydų rabinus, atvykusius iš Izraelio ir Amerikos, kurie mosuodami virgulėmis ieškojo ir neva rado kažkokius žydų kapus. Dargi daugiau kaip 350 tūkst. litų sumokėjo už tyrimus. Negana to, įtakingi Amerikos žydai reikalauja uždrausti Lietuvoje švenčiamas Užgavėnes, mat Užgavėnių karnavaluose ir eisenose išjuokiami žydai...

Ta proga toks, švelniai tariant, žydų puolimas prieš Lietuvą gana provokuojantis ir naudingas tik Lietuvos priešams. Ypač tiems, kurie dabar lieja krokodilo ašaras ir grūmoja kumščiais dėl sovietinės simbolikos uždraudimo. Prisiminkime nesenus laikus, kai dabar apsiskelbusieji žydų teisių gynėjais, kapų sergėtojais, "partizanų-antifašistų" liaupsintojai į šuns dienas dėjo savo tėvynainius Izraelyje, buvusią premjerę Goldą Meir už tarptautinio sionizmo piktadarybes ir ekstremizmą pataikaujant Amerikos imperialistams. Kam įdomu, gali perskaityti "Minties" leidyklos 1971 m. išleistą populiarią knygelę "Sionizmas – imperializmo ginklas". Joje rasime ne vieno ir šiandien aimanuojančio dėl persekiojimų Lietuvos žydų antifašistų liaupses "didžiajai Sovietų sąjungai", paskelbtai vos ne didžiausia visų "pažangių" žydų globėja.

Šioje situacijoje keistai atrodo Tel Avivo žydų ir jų globėjų bei ideologų Amerikoje puolimai prieš Lietuvą. Ypač dabar, kai Maskva tiesiogiai grūmoja dėl sovietinių simbolių uždraudimo. Garsusis Simono Vyzentalio centras jau reagavo į Lietuvos apeliacinio teismo sprendimą, kad garbaus amžiaus sulaukęs Algimantas Mykolas Dailidė (esą persekiojęs žydus Antrojo pasaulinio karo metais) nenuteistas penkeriems metams kalėjimo. Nesvarbu, kad niekas neįrodė, jog A.M. Dailidė šaudė žydus. Užtat "nacional-patriotinė" Rusijos spauda išreklamavo Baltarusijoje su "darbo vizitu" apsilankiusio "Jad Vašem" memorialinio komplekso direktoriaus Avnero Šalevo eilinį užsipuolimą prieš Lietuvą. Šio veikėjo žodžiais, "Jad Vašem" ir Izraelio užsienio reikalų ministerija susirūpinę totaline Holokausto istorijos revizija Lietuvoje. "Stebina Lietuvos požiūris ne tik į buvusio sovietinio "partizano" Icchako Arado veiklą jam kovojant už tarybų valdžią, prikišant, kad jis prisidėjęs prie lietuvių tautos naikinimo, bet ir faktas, kad nebekreipiama dėmesio į tai, jog lietuvių policijos batalionai dalyvavo fašistų baudžiamosiose akcijose". Be lietuvių, tas pats Vyzentalio centro aktyvistas Efraimas Zurofas dabar ėmė pulti ir ukrainiečius. Esą Ukrainos sukilėlių armija šaudė žydus Galicijoje.

Keista, kad Vyzentalio centras ir Izraelio politikai, vadinantys lietuvius žydšaudžiais, daugiausia remiasi sovietinėmis publikacijomis, išleistomis pokario metais, o dabar kartojamomis "demokratinėje" Rusijoje. Aišku, nė žodeliu neprisimenant, kad ne vienas NKVD veikėjas rado prieglobstį Izraelyje. Todėl nesunku suvokti, kodėl Maskva ir Tel Avivas faktiškai sutaria puldami Lietuvą dėl kruvinųjų pjautuvų ir kūjų.

Jonas BALNIKAS

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Vievio partizanai

Vievio valsčius Didžiosios Kovos apygardos A rinktinės teritorijoje buvo ypatingas, nes driekėsi netoli Vilniaus–Kauno kelio. Partizanai veikė daugiau prie Panerio, miške. Tada partizanų junginys vadinosi Lietuvos Laisvės Armijos Vilniaus apygardos 5-uoju rajonu. 1945 m. sausį Vievio valsčiaus teritoriją apygardos vadas Jonas Misiūnas-Žalias Velnias priskyrė 5-ajam batalionui ir vadu paskyrė Lietuvos kariuomenės leitenantą Joną Markulį-Vaiduoklį. Čia veikė ne mažiau 60 partizanų būrių. Jis jau vasario pradžioje tapo antruoju pagal rangą DKA vadu– štabo viršininku. Vaiduoklis buvo ir 5-ojo rajono Propagandos ir agitacijos skyriaus viršininku. Žuvo 1945 m. kovo 27 d. Čiobiškio vaikų prieglaudoje. Iki vasaros pabaigos 5-asis batalionas vado neturėjo, partizanai perėjo 1-ojo bataliono pavaldumui. 1945 m. balandį LSSR represinių komisariatų sudarytoje pavojingiausių geležinkelių 11 taškų schemoje pažymėtas Vievio–Kaugonių–Žaslių ruožas.

Netoli Vievio esančiame Kaugonių–Dainavos miško masyve įvyko vienas iš kruviniausių partizanų susirėmimų su reguliariąja sovietine armija. Mūšiuose dalyvavo ir aplinkinių valsčių, tarp jų ir Vievio stribai.

1945 m. balandžio pradžioje iš agentų pranešimų NKVD sužinojo, kad už Neries lanko, Žaslių valsčiuje, slapstosi didelis partizanų būrys. Juos sunaikinti buvo pajungtas NKVD kariuomenės 25-asis ir 97-asis šaulių pulkai, 4-osios šaulių divizijos seržantų mokyklos kursantai, Vievio ir Žaslių stribai. Galybė kareivių su karine technika išsilaipino Kauno–Vilniaus vieškelyje, pagal geležinkelį ir supo miškus. Balandžio 13 d. 5 val. ryto apie 100 ar dar daugiau partizanų būrys susidūrė su kariuomenės pulko batalionu, saugojusiu teritoriją nuo Bekštonių iki Dainavos. Atkakliame mūšyje žuvo penki partizanai. Vyrai nutarė trauktis iš Neries lanko miškų per Paparčius–Kaugonis ir supainioti persekiotojams pėdas, tačiau tie nesivijo. Partizanus buvo apsupusi tanki kareivių grandinė. Kelis kartus vyrai bandė pralaužti apsupties žiedą, bet nesisekė. Kareivių buvo daug, jie šukavo pamiškes net šarvuočiais, įsirausę apkasuose su kulkosvaidžiais. Apie pusę vienuoliktos vakare, jau sutemus, dvi grupės partizanų ties Kaugonimis ir Tabariškėmis susidūrė su NKVD 25-ojo pulko antruoju batalionu. Mūšis truko pusantros valandos, o jame paguldė galvas šešiolika partizanų. NKVD priskaičiavo net 52. Paskelbtas žuvusių skaičius buvo padidintas. Be to, buvo suimta 12 partizanų, iš kurių trys sužeisti, areštuota 16 talkininkų. Žuvo ir 70 kareivių.

Petras Petkevičius-Dramblys

Mečislovas Kestenis-Serbentas

Benediktas Trakimas-Genelis

Šiame mūšyje žuvo Didžiosios Kovos apygardos vadas Mečislovas Kestenis-Serbentas bei jo draugai: 3-iojo bataliono vadas Zigmas Kacevičius-Genijus, partizanai Adolfas Markevičius-Putinas, Bronius Kanevičius-Kriaušė ir kiti. Apytikrė Mečislovo Kestenio-Serbento žūties vieta yra Kaugonių–Dainavos miško pakraštyje, ties Tabariškių kaimu.

Paminklas žuvusiems partizanams Elektrėnuose

Nuotraukos iš autoriaus archyvo

Tada pasižymėjo partizanams vadovauti ėmęsis Vladas Marcinauskas-Tauras. Jis su likusiais gyvais kovotojais pasitraukė į Tabariškių raistą. Rusai naktį ten eiti bijojo. Aštuoni partizanai traukėsi per mišką, atėjo prie Neries, ten sutiko Eugenijaus Sviło-Slyvos vyrus. Persikėlė per upę, o ten sulaukė ramesnių laikų. Tada su keliais prisijungusiais partizanais, jau dvylika, grįžo į Žaslių valsč., susisiekė su Pranu Petkevičiumi-Drambliu.

Žuvusių partizanų kūnai nuvežti į Vievį. Miestelio žmonės suvaryti juos atpažinti. Palaikai išniekinti Vievyje, užkasti už kapų pelkėje. Deja, šiandien toje vietoje jokio atminimo ženklo nėra, ir man dėl to labai skaudu. Ir ne tik dėl to, kad Vievyje, nežinomoje vietoje amžinąjį poilsį rado vienas iš žinomiausių DKA vadų M.Kestenis-Serbentas, pulkininkas (laipsnis suteiktas po mirties), Vyčio Kryžiaus ordino kavalierius. Gal dar yra liudytojų, kurie jo ar jo draugų palaidojimo vietą galėtų paliudyti.

Žinomi ir kiti įvykiai Vievio apylinkėse.

1945 m. balandį suimtas ir nukankintas partizanų rėmėjas Sabališkių apyl. (Vievio valsč.) tarybos pirmininkas Vincas Karankevičius, g. 1919 m. Greitai į Sibirą buvo ištremti šeši jo šeimos nariai.

1945 m. balandžio 28 d. Podliesės vnk. agentas pranešė, kad pas Markevičių slepiasi apie 20 partizanų. Ryte kareiviai sodybą užpuolė, pamatė tik į mišką besitraukiančius paskutinius keturis kovotojus. Tačiau vieną partizaną sodyboje dar rado. Suėmė ir keturis rėmėjus.

1945 m. rugpjūtį Žalias Velnias patvirtino naują DKA A rinktinės sudėtį. Jis vadais paskyrė didžiausią autoritetą ir patirtį turinčius kovotojus. 1946 m. pradžioje 5-ajam batalionui vadovavo Vincas Žukauskas-Putinas. 1944–1946 m. būsimo bataliono vado Stasio Švenčionio-Graužinio, Žaibo, g. 1920 m. Abromiškėse, būrio partizanai veikė Vievio valsč. Kakliniškių, Abromiškių, Raistinės, Šarkinės, Anykštų kaimų apylinkėse. Jis pats žuvo 1946 m. gruodžio 23 d. prie Žiežmarių.

(keliama į 6 psl.)

Utenos valdžia nenori paminklo partizanams

(atkelta iš 2 psl.)

Tada Utenos rajono savivaldybė nutarė pratęsti "diskusijas", kurios, pasak vietos laikraščio, jau "tęsiamos" dešimtmetį. Birželio 3 d. "Utenos apskrities žinios" informavo, kad nežiūrint į tai, jog Utenoje buvo įvykdytas Vytauto apygardos partizanams pagerbti paminklo konkursas ir nutarta jį statyti Utenio aikštėje, miesto centre, vėl iš naujo ketinama skelbti konkursą. Pasirinktas paminklo projektas Utenos rajono tarybai nebeįtinka. Vyriausiasis architektas Tomas Kupriūnas aiškina esą aikštėje pastačius dar vieną "vertikalų akcentą", būtų darkoma jos erdvė. Negi architektai dešimtį metų negali suderinti vertikalių su horizontalėmis? Tikriausiai bėda – ne čia.

Tai kokios gi priežastys verčia uteniškius vilkinti minimo paminklo statybą? Remiantis "Utenos apskrities žinių" informacija, aiškėja tiesiog tragikomiška situacija. Minimas straipsnis prasideda pritrenkiančiu sakiniu: "Neseniai išgujus riedutininkus iš Utenio aikštės, nuspręsta, kad statyti kryžių čia taipogi netinkama vieta". Matyt, siekdami rimties, miesto vadovai uždraudė jaunimui pramogauti aikštėje. Tačiau "kryžiai" šiai pagrindinei miesto viešajai erdvei taip pat "netinka". Pagrindinę ideologinę, akivaizdžiai, antikatalikišką ir antipatriotinę nuostatą minimoje žinutėje atstovauja rajono meras Alvydas Katinas. Jo manymu, projektas „Aukuras" su kryžiais netinka pagrindinei miesto aikštei. „Negrįšim į tuos laikus, kai pagrindinėse aikštėse stovėdavo Leninas ar kiti veikėjai... Man atrodo, nei Leninas, nei partizanai Utenos istorijos nesukūrė. Čia jaunimas sėdės, rūkys... Manau, reikia šiuolaikiškesnio paminklo, gėlių, fontano", – cituoja merą "Utenos apskrities žinios".

Pasak mero, miesto aikštė neskirta nei jaunimo rekreacijai, nei valstybinės reikšmės ideologinių-istorinių nuostatų skelbimui ir viešinimui. Ji skirta jaunimui pasisėdėti ir parūkyti. Štai todėl čia paminklo partizanams statyti nereikia, nes, pasak A.Katino, "Utenos istorijos jie nesukūrė".

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio atkurtos Vytauto apygardos vadas Bronius Zabulis taip nemano. Jis teigia, kad trijų šios apygardos rinktinių – Lokio, Liūto ir Tigro – kovotojai dar 1944 m. pradėjo aršią ginkluotą kovą už Lietuvos laisvę. Čia galvas padėjo apie 2 tūkst. partizanavusių moterų ir vyrų. B.Zabulis tvirtina, kad rajono valdžia nenori įamžinti čia kritusių už laisvę kovotojų pavardžių. Paklaustas, kodėl dabar vėl stringa paminklo statyba partizanams, jis išsakė savo nuomonę, kad tokiu būdu tiesiog "tempiama guma": matyt, laukiama rinkimų ir naujo politinių jėgų persigrupavimo.

Po ilgų ginčų Utenos rajono savivaldybės taryba priėmė sprendimą informuoti LGGRT centrą, kad dabartinis paminklo variantas nėra tinkamas ir pratęsti konkursą dėl Vytauto apygardos partizanų įamžinimo Utenio aikštėje. Dar kartą sužlugdę paminklo partizanams pastatymą Utenoje, tarybos nariai ramiai išėjo "užsitarnautų" atostogų. Klausimas liko atviras.

LGGRTC Memorialinio meno ir ekspertizės skyriaus vyr. specialistė Dalia Urbonienė informavo, kad rengiamasi skelbti konkursą Dainavos partizanų apygardos paminklui. Remiantis ilgamete lietuviška praktika, jau šiandien galima drąsiai lažintis, kad ir šio paminklo gimimas bus komplikuotas.

Ingrida VĖGELYTĖ

Pagerbtas Pietų Lietuvos srities partizanų vado atminimas

Juozas Vitkus-Kazimieraitis – neeilinė figūra Lietuvos istorijoje. Visą savo gyvenimą skyrė kovai už Tėvynės laisvę, gražesnę jos ateitį. Kovojo su bermontininkais ir lenkais Širvintų–Giedraičių fronte. Studijavo Briuselio karo akademijoje. Gavęs karo inžinieriaus diplomą, įgytas žinias perteikė Karo akademijos studentams Kaune. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai įsitraukė į partizanų gretas. Įkūrė Dzūkų grupės partizanų štabą, suformavo Merkinės rinktinę. 1945 m. lapkričio 18 d. įkūrė "A" apygardą, o 1946 m. balandį išrinktas Pietų Lietuvos srities partizanų vadu.

Tai tik keli epizodai iš Kazimieraičio gyvenimo, prisiminti jo bendražygių, birželio 28-ąją minint 62-ąsias šio karžygio žūties metines. Minėjimą surengė Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejaus darbuotojai. Jis prasidėjo šv. Mišiomis pilnutėlėje Liškiavos bažnyčioje, kurias aukojo Kazimieraičio vaikaitis, Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius kartu su dviem jėzuitų kunigais. Giedojo iš Vilniaus atvykusi maldos ir liaudiško giedojimo vokalinė grupė "Karunka" (vadovė Zita Karklelytė).

Po šv. Mišių eisena, nešina Genovaitės Čiurlionienės surinktomis lauko gėlių puokštėmis, patraukė į Liškiavos kapines. Jose prisiminimais dalijosi Vytautas Nenartonis. Vėliau automobilių vilkstinė pajudėjo Liepikių kaimo link, prie Liškiavos ežero, kur Prano Aleksonio sodyboje buvusioje paskutinėje Kazimieraičio vadavietėje pastatytas paminklas. Danutės Valentukevičienės vadovaujamas Kabelių kaimo jaunimas dainavo Kazimieraičio pamėgtas senoviškas dzūkų dainas. Apie Kazimieraitį ir Aleksonio šeimos tragediją prie paminklo kalbėjo šio renginio iniciatorius, Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejaus direktorius Gintautas Kazlauskas. Vėliau renginys persikėlė į Kazimieraičio žūties vietą – prie Žaliamiškio. Koplytėlės ir LGGRT centro pastatytas atminimo ženklas paskendo gėlėse ir žvakučių šviesoje. Žaliamiškiu nuaidėjo Lietuvos himnas, Pietų Lietuvos srities partizanų atminimas pagerbtas tylos minute. Jaudinantys buvo Kazimieraičio sūnaus Rimgaudo, Adolfo Ramanausko-Vanago dukters Auksės, pulkininko leitenanto Arūno Dudavičiaus ir kitų kalbėjusių žodžiai. Kalbas keitė Viečiūnų kaimo moterų, Viečiūnų pagrindinės mokyklos moksleivių, LPKTS Lazdijų filialo ansamblio "Žilvitis" dainos. Ypač pradžiugino Viečiūnų moksleivių atliekama daina "Kalniškės mūšis".

Rezistencijos ir tremties muziejaus padėkos raštais G.Kazlauskas apdovanojo šaunias moksleives iš Viečiūnų.

Vėliau organizatoriai visus pakvietė į Ricierių laisvalaikio salę, kur skambėjo dainos, buvo bendraujama, dalijamasi prisiminimais. Lenkiame galvas prieš žuvusius Lietuvos sūnus ir dėkojame Gintautui Kazlauskui, Genovaitei Čiurlionienei bei kitiems už tai, kad neleidžia garbingos tautos istorijos uždengti užmaršties dulkėmis.

Aldona VILUTIENĖ,
Laisvės kovų dalyvė

Už aktyvų dalyvavimą muziejaus renginiuose G.Kazlauskas Padėkos raštais apdovanojo Viečiūnų moksleives
Eugenijos Sidaravičiūtės nuotrauka

Naujos knygos

"Parvesk į žemę pažadėtą"

Taip savo eilėraščių rinktinę pavadino autorius, šių metų kovą iškeliavęs į Amžinybės slėnius, Maestro Antanas Paulavičius. Ilgametis pedagogas, choro vadovas, kompozitorius, rašytojas ir žurnalistas, aktyvus karys savanoris, buvęs tremtinys į rinktinę sudėjo gražiausius ir prasmingiausius eilėraščius, perpintus patriotinėmis gijomis, Tėvynės ilgesio atspindžiais, meile gimtųjų Anykščių kraštui. Rinktinėje kelios Maestro harmonizuotos dainos B.Brazdžionio, R.Keturakio ir savo eilėms. Ilgametis LPKTS Kauno filialo mišraus choro "Ilgesys" vadovas, Lietuvos partizanų ansamblio "Girių aidas" ir buvusių politinių kalinių ir tremtinių Dainų švenčių "Leiskit į Tėvynę" sumanytojas ir organizatorius dalelę savo širdies paliko tose šventėse ir jų dalyvių atmintyje. Todėl imdami į rankas paskutinę Antano Paulavičiaus knygą kiekvienas prisimins Maestro meilę dainai, poezijos posmui ir dar kartą perskaitys "Baladę apie partizanų Motiną", eilėraščius "Tylos minutė", "Tavęs ieškojau", kuriuose apdainuojamas gimtinės grožis, žmogaus santykis su gamta. Eilėraštis "Parvesk į žemę pažadėtą" persunktas Tėvynės ilgesiu, troškimu ją vėl išvysti: "Grąžink mus, Viešpatie, į šalį šventą,/ Į žemę pažadėtąją parvesk./ Ten, kur nuo amžių protėvių gyventa,/ Parveski, Dieve, meldžiame Tavęs". Šis eilėraštis tapo ir poezijos rinktinės pavadinimu. Dievas autoriui buvo maloningas, leido išvysti paskutinę, dvyliktąją, knygą, paimti ją į savo rankas ir pasidžiaugti.

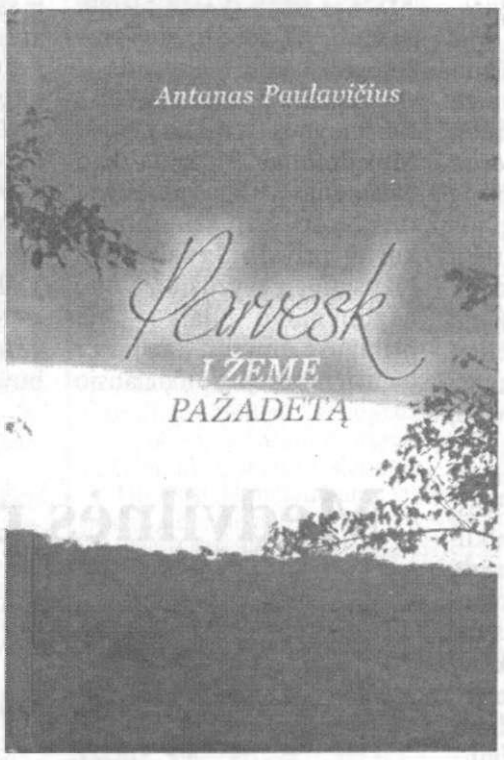

"Tremtinio" inf.

Apie meilę Tėvynei, jos istorijai, kalbai

"Ar pavyko atrasti kažką labai svarbaus toje daugybėje ieškojimų, susidūrimų su pačiu savimi, su supančio pasaulio erdve (...), periodais, epizodais, pakilimais ir nuosmukiais?" Šį klausimą pats sau užduoda knygos "**Gyvenimo kelyje**" autorius, kaunietis inžinierius, hab. dr. Vytautas Nezgada.

Tai – prisiminimų knyga. Autorius skaitytoją kviečia apsilankyti jo gimtajame Rėčiūnų kaime, šalia Vištyčio, kur prabėgo vaikystė, supažindina su tėvais ir broliais bei seserimis, pasakoja jų patirtus išgyvenimus ir susiklosčiusius likimus. Aprašydamas Vištyčio regiono istorinius, ekonominius ir politinius aktualijos "užkampyje" įsikūrusį miestelį, aplink jį išsidėsčiusių kaimų ypatumus, žmones ir istorinius vingius, vienaip ar kitaip juos palietusius tarpukario ir Antrojo pasaulinio karo metais bei karui pasibaigus. Pokario metais apie aukštąją mokyklą galėjo svajoti tik vienas kitas moksleivis, tad skyrelį apie savo studijas ir mokslo aukštumų siekimą autorius pavadino vingiuotu, klampiu ir duobėtu keliu... Tačiau jaunatviškos ambicijos, suvalkietiškas užsispyrimas laimėjo – baigęs Kauno politechnikumą (33-ioji laida) toliau siekė mokslo Kauno politechnikos institute, vėliau pasuko naujais mokslo pažinimo takais. Parašyta ir apginta kandidatinė, vėliau – dabartiniame Sankt Peterburge habilitacinė disertacija.

Visą gyvenimą bendraudamas su jaunimu Vytautas Nezgada neprarado optimizmo, tikėjimo šviesesniu Lietuvos rytojumi, nuolatos sukosi paieškų ir atradimų verpetuose. "Likau ištikimas pagrindiniams savo principams. Tai – meilė Tėvynei, jos istorijai, gimtajai kalbai. Tai man visą gyvenimą buvo svarbiausia", – rašo autorius. Apie tai Vytauto Nezgados knyga "Gyvenimo kelyje". (Leidinį galima įsigyti LPKTS knygynėlyje, Laisvės al. 39, Kaune.)

"Tremtinio" inf.

Kasmetinis susitikimas

Kiekvienų metų pirmąjį šeštadienį po Gedulo ir vilties dienos, mes, buvę Magadano–Kolymos politiniai kaliniai, pabendrauti renkamės į Rumšiškes. Šiemet susitikome jau 20-ą kartą. Nors mūsų gretos retėja, tačiau jas papildo atžalos – vaikai ir vaikaičiai.

Šią vasarą susirinko nemažas mūsų būrys. Pradžioje sugiedojome Lietuvos himną, "Marija Marija" ir ilgesio dainą "Leiskit į Tėvynę". Posėdį pradėjo „Kolymos" bendrijos pirmininkas Algirdas Čiurlys ir Sigitas Žilionis. Daug discutavome apie tolimesnę bendrijos veiklą, prisiminėme patirtas skriaudas ir žmonių viltis.

Netoliese pastatyta koplyčia, prie kurios stovi medinis kryžius ir užrašas: "Kolymoje žuvusių, kovoje vargusių kančioms atminti". Kitas įrašas sugraudina kiekvieno čia apsilankiusio širdį:

"Tave, *Kristau, teisė*
už kaltes žmogaus...
Valdovą visos žemės
ir dangaus!
O mus kankino,
trėmė iš Tėvynės
Dėl mūsų krašto mylimo,
brangaus."

Pasibaigus šv. Mišioms prie kryžiaus meldėmės už Kolymoje žuvusius savo tautiečius. Nuoširdžiai pabendravome Rumšiškių kultūros centre, apie mūsų veiklą nutarėme išleisti laikraštuką. Nenoriai skirstėmės namo, nes šie susitikimai mums – patys brangiausi. Atsisveikindami kiekvienas jautėme tą patį: gal kuris nors iš mūsų kitąmet jau nebeatvyks į šį gražų susitikimą...

Marija KINERTAITĖ-LAUGALIENĖ

Užmiršti tremties puslapiai

Medvilnės plantacijų belaisviai

Tęsinys.
Pradžia Nr. 9 (791)

Kada siela pravirksta...

Juodi dūmai verčiasi kamuoliais, sukasi kieme, paskui išsiskleidžia karštame ore ir ilgai plevena viršum medžių. Nuo pelkių, kurių dar nesuspėjo nusausinti, kyla rūko juosta. Aušta rytas ir vėsus oras švelniai paglosto veidą. Mano mama ir jos geriausia draugė teta Jadvyga Zamaravičiūtė, nuo pusiaunakčio verda „sumedžiotą" laimikį – šlubą veršį. Prieš gerą savaitę jos pastebėjo nendryne pririštą gyvulį ir pagalvojo, kad tai masalas – kažkas medžioja nendrinį tigrą. Bet vėliau įsitikino, jog šeimininkas, matyt, jį pametė, pamiršo, kur pririšo.

Abi moterys, alkio verčiamos, sutemus ryžosi parsivesti jį namo ir pamaitinti išalkusius tremtinių vaikus. Skaudu buvo žiūrėti į juos, rėpliojančius po žolę, gaudančius vabalus. Vos sulaukusios nakties, drebėdamos iš baimės, nuėjo į nendryną ir ilgai ten klaidžiojo. Galiausiai veršiuką surado. Pats jis paeiti negalėjo, joms prisiėjo veršį nešti. Kelis kartus pasiklydo, vos nenuėjo į tadžikų kišlaką, gerai, kad palaidi šunys pradėjo loti. Parsirado atidavusios paskutines jėgas. Paskui visą dieną tą veršiuką slėpė namuose, laukė, ar neatsiras šeimininkas. Bet niekas jo nepasigedo.

Dabar, štai, verda jo mėsą.

Tai ne pirmas kartas, kai mama su teta Jadvyga „nudžiauna" kolūkiui ar kokiam turtuoliui priklausantį gyvulį. Buvo tokių, kurie turėjo tūkstantines kaimenes avių, daug arklių ir jaučių. Iš vietinių gyventojų, kurie vos galą su galu sudurdavo, nuodėmė buvo nusivesti paskutinę ožką, bet jeigu žmogus nežinojo, kur dėti savo turtą ir dar buvo gobšus, ir švenčiausias susigundytų. Kaip ten bebūtų, abi moterys smarkiai rizikavo ryždamosi tokiems veiksmams. Jeigu būtų pagavę – mirties neišvengtų.

Vieną kartą vos neįkliuvo. Tik tada ne gyvulį vedė, o buvo pasikrovusios ant asilo porą maišų arbūzų. Pasigailėjo jų sargas – geras pasitaikė žmogus, paleido. Tremtiniai, sužinoję apie naktinius moterų reidus, sakė:

– Nerizikuokite savo gyvybe, mūsų kančių vietiniai nesupras, o viršininkai tik pasityčios!

Bet kaip galima nerizikuoti, matant į tave žvelgiančias alkano vaiko akis?! Siela verkė ir nedavė ramybės, kiekvienoje jos kertelėje augo širdgėlos šešėlis. Vakare, kai mama parklupo prieš kryžių, su kuriuo niekuomet nesiskyrė ir visuomet kabino ant sienos, staiga pasirodė, kad nukryžiuotasis Kristus pažvelgė į ją su skausminga užuojauta. Apie tai vėliau ji mums pati papasakojo.

Rytuose sakoma: „Jeigu Alachas būtų tvėręs tobulą pasaulį, jis nebūtų sutvėręs žmogaus". Bet kam tada iš viso reikalingas toks pasaulis? Be žmogaus jis nieko vertas! Musulmonai įsitikinę, kad kiekvienas žmogus pasaulyje turi turėti savo šeimininką, kurio privalo besąlygiškai klausyti. Pavyzdžiui, nuo neatmenamų laikų jie priklausė emyrui, kazijui ar bėjui ir neturėjo nė mažiausio supratimo apie žmogaus laisvę. Tapę Sovietų sąjungos vergais įgijo naują šeimininką – kolūkio pirmininką – raisą. Jis buvo viršesnis net už patį kunigą.

Žmogus savo prigimtimi yra žvėrių padermės. Troškimas iš medžioklės grįžti su grobiu – tai kova už būvį. Kaip susiklosto gyvenimas! Netikėčiausios situacijos, kurių nei numanei, nei sapnavai. Negana, kad tremtiniai patys painiojasi savo gyvenimo tinkluose, matyt, tos painiavos užteks ir jų vaikams. Gal gyvenimas apskritai yra tik raizgalynė, iš kurios kiekvienas turi išsinarplioti? Neišsinarpliosi – susiraizgysi, susimazgysi kaip musė voratinklyje. Man nepatinka filosofija, visą laiką pabrėžianti, jog žmogus gyvendamas turi pasikliauti meile ir laikytis tiesos. O kaip tada mama ir teta Jadvyga? Jos ne tik tiesą mokėjo vertinti, bet ir meilės nestokojo visiems jas supantiems, jau nekalbant apie savus, artimus žmones. Už tai, kad jų poelgis buvo nesuderinamas su meile vaikams, smerkti moterų nereikia. Kiekviena motina savo sūnui geriausia, ir čia jau nieko nepakeisi.

O tiesa? Ką gi, ji viena tegali viską surikiuoti į vietas ir kiekvieną iš mūsų pavadinti vardu, kurio nusipelnėme. Seneka yra pasakęs: „Tu klausi, kas yra laisvė? Tai sugebėjimas niekam nevergauti – nei aplinkybėms, nei būtinybei, nei atsitiktinumui, neleisti likimui stovėti aukščiau už tave..." Bet tiesa yra ir tai, kad laisvė suprantama įvairiai, tik svarbiausia, kad ji nebūtų areštuota. Laisvė už grotų – tai jau nelaisvė.

Deja, kai iš Lietuvos buvo tremiami žmonės, apie jų laisvę niekas negalvojo. Jų laisvei buvo abejingi ir eiliniai, ir vyriausybė. Ir tai tikra tiesa, kurios nenorima pripažinti. Aišku, tiesa prasiveržė ne iš karto, melas liejosi kaip plačios Sibiro ir sraunios Azijos upės daugelį metų. Jūs galite paklausti – argi nėra nieko verto gerų prisiminimų? Jūs pasidomėkite šito tų tūkstančių, kurie taigoje vietoj duonos kramtė kedro sakus, Azijoje maitinosi vėžliais ir gyvatėmis, srėbė lageriuose šlykščią putrą, mirė nuo drugio, šalčio ir cingos! Jūs galite pažiūrėti į akis sugrįžusiems iš to pragaro? Ar išdrįsite pasakyti jiems, kad „nieko nežinojote, nieko nesupratote"?

Gaila, kad nėra įstatymo įamžinti niekšus. Tačiau istorija anksčiau ar vėliau pasakys, kas ko nusipelnė, advokatų jai nereikia. Ne, negaliu nei užjausti, nei suprasti tų, kurie leido greta kentėti žmogui ir buvo linkę neatsibusti iš patogaus „kovos su liaudies priešais" miego net tuomet, kai buvo vejamos iš gimtųjų kraštų ir naikinamos ištisos tautos!..

Tą dieną prisimins daugelis. Ji tremtinių vaikams ir senukams buvo neišpasakyta šventė. Išvirė didžiulis katilas skanios sriubos. Laimingi pasijutome visi – po daugelio dienų badavimo gyvenimas mums pasirodė ne toks niūrus, beviltiškas ir negailestingas. Mūsų moterys švytėjo laime, jų poelgis tą kartą susilaukė didžiausio visų pagyrimo. Bet, kaip sakoma, gėris su blogiu visada vaikšto greta.

Praėjus kelioms dienoms mano mama papuolė į ligoninę. Iš pradžių pasikinkęs arklį senukas Dervilis ją nuvežė į Kuibyševską, bet tenai gydytojai pasitarę nusprendė, kad ją turi apžiūrėti apskrities ligoninės specialistai ir pervežė į Kurgantiubės miestą. Mamos sveikata kiekvieną dieną blogėjo, mažai kas tikėjo, jog ji išgyvens. To neslėpė ir gydytojai. Jie sakė, kad padarė viską, ką galėjo, dabar jos gyvybė Dievo rankose...

E. Urbonavičienė ir J. Zamaravičiūtė (iš dešinės) tremtyje buvo neišskiriamos draugės

Tuo tarpu medvilnės plantacijose pasirodė nauji žmonės – korėjiečiai. Kirovo kolūkyje jiems specialiai pastatyti suomiški namukai ir iš molio sulipdyti priestatai galvijams laikyti. Tačiau naujakuriai jais nesinaudojo. Su gyvulininkyste jie nebuvo susipažinę, mokėjo tik ryžius auginti. Juos ištrėmė į Tadžikistaną iš Tolimųjų Rytų, taip ir nepasakę, už ką ir kam turi būti „dėkingi", kad gavo galimybę pasikaitinti saulėje. Apie save korėjiečiai mažai pasakojo, tik tiek, kad nepersaldžiausią gyvenimą ir tenai gyveno... Bet jiems pasirodžius Vachšo slėnyje pasikeitė ir gyvenimas. Korėjiečiai išmokė tremtinius auginti ryžius, gaminti žuvies patiekalus, o atkelti iš Ukrainos gucūlai ant Gisaro prieškalnių išaugino neblogą kviečių derlių. Daugiau nereikėjo godžiomis akimis žiūrėti į svetimus sodus ir daržus, besiganančius pievose gyvulius. Lietuviai tremtiniai prasigyveno, prisitaikė prie karšto klimato, pradėjo statytis namus, kūrėsi tolimesniam gyvenimui. Tiesa, ne visus lydėjo sėkmė, kituose kolūkiuose vis dar siautėjo komendantai, o žmonės, kaip ir anksčiau, skurdo ir badavo. Jie prarado bet kokią viltį grįžti į gimtus namus. Nė vienas spindulėlis neprasismelkė į jų sielos tamsą. Lyg būtų potvynis tvindęs jų neviltį.

(Bus daugiau)

Midas URBONAVIČIUS

Vievio partizanai

(atkelta iš 4 psl.)

Leokadija Paškauskaitė, g. 1930 m. kovo 4 d. Aleksandriškių k., Vievio valsč., Kazokiškių parapijoje, buvo Natokų pradžios mokyklos valytoja. Pas kaimynę Marytę Mukienę slapstėsi partizanai V. Žukauskas, A. Zasčiurinskas, M. Šustauskas ir kiti. Leokadija nebijodavo nuvažiuoti į Kauną ir turguje jiems nupirkti vaistų, nunešti žinutę nurodytu adresu. Paskui slapstėsi Paparčių apylinkėse. 1948 m. vasario 16 d. bunkerio klojime Vilkakiemio k. ją su Boleslovu Arbočiumi surado kareiviai. 1948 m. spalį nuteisė 10 metų kalėti ir dar 5 metams tremties.

Paskutiniai partizanai Vievio apylinkėse buvo 1952 m. rugpjūčio 30 d. Miciūnų k. suimti DKA Audros būrio vyrai. Būrio vadas, J. Misiūno-Žalio Velnio štabo narys A. Lapinskas-Audra, MGB užverbuotas, tapo agentų-smogikių grupės nariu, jų grupė sunaikino DKA A rinktinės paskutinįjį Gudonio-Erelio būrį Širvintų r. Daubariškių k.

Su Vievio apylinkėmis susijusios ir paskutinės Jono Misiūno-Žalio Velnio partizanavimo dienos. Saugumui pavyko įtikinti Žalią Velnią, kad jam būtina atvykti į pasitarimą Vilniuje, kuris prasidėjo 1946 m. rugpjūčio 12 d. Gavęs informaciją apie Žalio Velnio buvimo vietą, agentas Aitvaras paprašė Onutę Trakimaitę-Ožką, tuo metu buvusią štabo ryšininkę, nuvykti automobiliu į Abromiškes, Vievio valsč. Ožka buvo DKA štabo viršininko Benedikto Trakimo-Genelio sesuo, todėl ja pasitikėjo. Rugpjūčio 13 d. pavakaryje mašina pajudėjo iš Vilniaus Kauno plentu. Nurodytą vietą pasiekė apie 8 val. vakaro. Sutartoje vietoje Žalio Velnio laukė iki vidurnakčio, kai jau pirmą valandą kartu su bataliono vadu Petru Petkevičiumi-Drambliu jis atėjo pasiruošęs kelionėn. Vadą atlydėjo Romasius Petkevičius-Varnėnas, Vincas Čiurinskas-Šermukšnis ir Petras Klimavičius-Uosis.

Po pasitarimo Žalias Velnias paliktas Vilniuje, kad susipažintų su pirmosios dienos iškeltomis problemomis, dokumentais. J. Markulis-Erelis norėjo sulaikyti ir kitus DKA vadus. Gal nujausdamas nelaimę ir norėdamas apsidrausti, Žalias Velnias įsakė Geneliui, Vyteniui ir Drambliui skubiai grįžti į apygardą. Vyrai išvyko į Kaišiadorių apylinkes. Be abejonės, MGB planavo izoliuoti ir šiuos partizanų vadus.

Skelbimai

Liepos 20 d. (sekmadienį) Patilčių k. gyventojo Lukoševičiaus sodyboje, Vilkaviškio r., bus šventinamas paminklas 1952 m. sausio 21 d. paskutinių žuvusių **Vytauto rinktinės štabo partizanų atminimui. 12 val.** autobusas lauks prie Žemės ūkio banko Vilkaviškyje (prieš LPKTS filialo būstinę, Gedimino 19). **13 val.** šv. Mišios Keturvalakių bažnyčioje. Po šv. Mišių autobusu vyksime į Patilčių k. Po paminklo šventinimo – draugiška popietė. Teirautis **D. Karkienės** tel. **(8-342) 30 031, 8 698 55 486.**

Liepos 20 d. (sekmadienį) Seirijų parapijoje bus įamžintas Saleziečių vienuolijos pradininko Lietuvoje kunigo Antano Skelčio – tremtinio Tėvynėje kryžiaus nešimas.

12 val. – Eucharistijos šventimas – šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčioje. Po šv. Mišių išvyka į gerųjų dzūkų sodybas, kurių šeimose buvo radęs prieglobstį kun. A.Skeltys, nešdamas tremtinio kryžių. Prie sodybų namų bus atidengtos ir pašventintos memorialinės lentos, bylojančios apie karčią istorinę tiesą: Jurčikonių namo Bagdononių kaime, Janavičių-Muliuolių namo Mikabalių kaime ir V. Vailionytės namo Seirijų kaime.

Kviečiame pagerbti garbingą bažnyčios ir tautos sūnų – Lietuvos Don Boską – kunigą Antaną Skeltį.

Liepos 20 d. (sekmadienį) 16 val. S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio **75-ųjų** metinių proga S. Dariaus ir S. Girėno aerouoste, Kaune, įvyks aviacijos šventė ir koncertas. Nuo **12** iki **17 val.** Lietuvos aviacijos muziejuje bus galima aplankyti lakūnų S.Dariaus ir S. Girėno „Lituanicos“ ekspoziciją. **15–15.30 val.** brifingas lakūnams-šventės dalyviams. Nuo **16 val.** ultra lengvųjų lėktuvų, NATO naikintuvų F-4 „Phantom“ skrydis, Antrojo pasaulinio karo, transporto ir antikvarinių lėktuvų skrydžiai, parašiutininkų šuoliai, (saliutas, uždelsti šuoliai), gelbėjimo darbai, Lietuvos KOP ir Kauno aeroklubo parodomosios programos, skraidyklės ir parasparniai, oro balionų demonstravimas, šventės dalyvių skraidinimas. **18 val.** koncertas. Šventės pabaigoje – fejerverkas.

Kviečiame dalyvauti.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos salėje, Laisvės al.39, Kaune, eksponuojama paroda „**Tremtinė motina**“, skirta 60-osioms didžiojo trėmimo metinėms paminėti.

Parodos globėja – LR Seimo narė, TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos pirmininkė V.V.Margevičienė. Jos iniciatyva paroda balandžio 29 d. buvo pristatyta LR Seimo rūmuose. Skaudžias ir liūdnas tremtinių motinų, vaikučių akis, žvelgiančias iš nuotraukų, paruoštų ir sutvarkytų Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro, beveik porą savaičių galėjo stebėti mūsų Seimo nariai, užsienio delegacijos, svečiai. Iš Vilniaus paroda keliavo į Kauno r. Raudondvarį, kur vyko LPKTS bei TS PKT frakcijos jaunesniosios kartos sąskrydis. Ji buvo eksponuojama Raudondvario kultūros centro ekspozicijų salėje. Paskui – Kauno IX forto muziejuje.

Dabar nuotraukų paroda „Tremtinė motina“ laukia jūsų LPKTS salėje.

Maloniai kviečiame apsilankyti.

Rugpjūčio 2 d. (šeštadienį) Ariogaloje įvyksiančiame sąskrydyje „Su Lietuva širdy“ organizuojamas Steplago: Kengyro-Rudniko lagerių buvusių katorgininkų – politinių kalinių susitikimas. **13.30 val.** renkamės prie salelės su iškaba „Kengyras-Rudnikas“. Paspausime vieni kitiems ranką, dalysimės anų dienų neužmirštamais prisiminimais ir šių dienų aktualijomis. Vaišinsimės atsineštomis vaišėmis ir kartu stebėsime sąskrydį.

Teirautis tel. **(8 37) 363 780 ar 8 689 12 330 Juozo Žvinakio** arba **(8 37) 779 582** ar **8 680 25 941 Augustino Švenčionio.**

Keliaukime!

Rugpjūčio 2–3 d. Šiaurės Lietuva (Pakruojis, Linkuva, Joniškis, Žagarė, Papilė, Šiauliai, Kurtuvėnai). Kaina – 158 litai.

Rugpjūčio 16 d. Rokiškio kr. paminklai ir „Sūrio kelias“. Kaina – 84 litai.

Rugpjūčio 15–17 d. Saremos sala, Talinas, Ryga. Kaina – 385 litai.

Rugpjūčio 15–22 d. Austrija, Čekija, Lenkija. Kaina – 1370 litų.

Rugpjūčio 28–31 d. Berlyno muziejų naktis, Drezdenas. Kaina – 540 litų.

Turizmo agentūra **“Titano vartai”, A. Jakšto 9-14, Vilnius.** Tel./faksas: **(8-5) 212 7579**, tel. **212 7575, 8 610 15 704**; info@titanovartai.lt.

LKKAS maloniai kviečia visus, turinčius dokumentinės ar vaizdinės medžiagos apie Lietuvos kariuomenės karininkus, ypač – apie pokario ginkluotojo pasipriešinimo dalyvius, turinčius karininko laipsnį, prisidėti prie daugiatomės enciklopedijos “Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953” rengimo. Rašykite: **Vytautui Zabielskui, Pušų g. 17–4, Vilnius. Tel. (8 5) 272 3828**. Arba **Astai Rėklaitytei, Kačanausko g. 18-7, Kaunas. Tel. (8 37) 734 218, 8 652 94 22**

Nuotraukoje 1954 m. Omsko politinių kalinių lagerio lietuvių krepšinio komandos „Žalgiris“ ir „Strėlė“. „Žalgirio“ žaidėjai – pirmoje eilėje vilkintys baltais marškinėliais, „Strėlės“ – antroje eilėje šeši iš dešinės. Komandų dalyviai, atsiliepkite. Rašykite **Juozui Balioniui, Sniegenų g. 32, Kaunas**. Skambinkite tel. **8 620 34 320**.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Ona Šokelytė
1927–2008

Gimė Biržų r. Daumėnų k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi kaimo pradinėje mokykloje. Saugumas įtarė antisovietine veikla. 1950 m. suėmė ir nuteisė 25 metams. Kalėjo Šiaurėje. 1955 m. buvo išleista. Tėviškėje gyventi neleido. Per pažįstamus atvyko į Telšius, įstojo į vienuolyną. Vėliau apsigyveno Palangoje. Dirbo Senojoje vaistinėje vaistų pakuotoja.

Palaidota Šventosios kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Palangos filialas

Aldona Sondeckaitė-Zokaitienė
1923–2008

Gimė Plungės r. Getaučių k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi pradžios mokykloje. Vėliau dirbo ir mokėsi Plungėje. 1949 m. su dviem seserimis ištremta į Irkutsko r., Bodaibą. Dirbo siuvykloje. 1952 m. ištekėjo už tremtinio Juozo, susilaukė dviejų sūnų. 1957 m. apsigyveno Palangoje.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą ir sūnus su šeimomis.

LPKTS Palangos filialas

Jadvyga Kasiulynaitė-Karpuškienė
1921–2008

Gimė Rokančių k., Daugų valsč., Alytaus aps., ūkininkų šeimoje. Šeimos likimas klostėsi tragiškai. 1943 m. nuo komunisto rankos žuvo vyriausias brolis Leopoldas, 1946 m. brolis Bronius, partizanas, 1947 m. vyras Vladas Karpuška-Šmitas. Jadvyga liko su trimis mažomis dukrelėmis ir 1947 m. visos buvo ištremtos į Tiumenės sritį. Pavyko pabėgti į Lietuvą, tačiau po pusmečio buvo areštuota ir grąžinta į tremtį (mergaitės liko Lietuvoje). 1948 m. žuvo jauniausias brolis, partizanas Alfonsas. Į Lietuvą Jadvyga sugrįžo 1957 m.

Palaidota Druskininkų Ratnyčios kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Druskininkų filialas

Danutė Akelaitytė-Stuinienė
1929–2008

Gimė Marijampolės aps. Liudvinavo mstl. mokytojo šeimoje. 1950 m. Marijampolėje baigė mokytojų seminariją ir iki 1952 m. dirbo auklėtoja Alytaus vaikų namuose. 1952 m. ištremta į Tomsko sritį, kur 1951m. buvo ištremti tėvai ir sesuo. Dirbo įvairius statybos darbus. 1957 m. baigė medicinos seserų kursus ir tais pačiais metais grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Druskininkuose, dirbo medicinos seserimi. Sukūrė šeimą, užaugino sūnų ir dukterį.

Palaidota Druskininkų Ratnyčios kapinėse.

LPKTS Druskininkų filialas

Stanislovas Jakubauskas
1923–2008

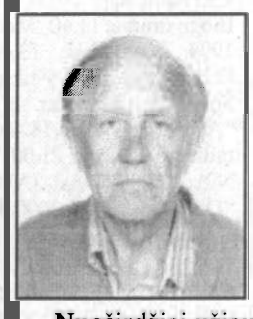

Gimė Rodaičių k., Raseinių r. Mokėsi Raseiniuose. Okupavus Lietuvą, partizanavo. 1945 m. suimtas ir nuteistas. Iki 1954 m. kalėjo Archangelsko sr., Komijoje, Pečioros lageriuose. Grįžo į Lietuvą, sukūrė šeimą, užaugino sūnų ir dukterį. Dirbo dirbtinio pluošto gamykloje. Jam suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidotas Kauno Karmėlavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKS Kauno skyrius

SL289 **Tremtinys**

Redaktorė - Jolita Navickienė
Redakcija: Aušra Šuopytė, Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt , LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440,Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB “Rinkos aikštė”, Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3590. Užs. Nr.

Kaina 1,40 Lt

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.